

Viktig bok om grunnlagsspørsmål

Åge Wifstad

førsteamanuensis i medisinsk filosofi, Universitetet i Tromsø

Ole Magnus Vik savner at Falkum går mer i dybden i boka *Hva er psykiatri? Om fagets grunnlagsspørsmål*. Jeg mener Falkum setter en ny standard for grunnlagsdiskusjoner i helsefagene.

Åge Wifstad. Foto: Universitetet i Tromsø

Tidsskriftet har publisert en svært kritisk anmeldelse av Erik Falkums bok *Hva er psykiatri? Om fagets grunnlagsspørsmål*. Ole Magnus Vik mener blant annet at boka er «overfladisk» og «kommunegrå», og at den preges av «uoriginale og ganske konvensjonelle forsøk på å sparke inn åpne dører».

Denne anmeldelsen bør ikke få stå uimotsagt.

Grunnlagsspørsmål i psykiatri og andre helsefag kan tolkes som allmenne, kanskje ahistoriske: Hva er mennesket, hva er bevissthet, hva er autonomi, etc.

Klassikerne kan da bringes på banen, og spesielt filosofer vil ha mye å bidra med. Men den allmenne tilnærmingen bringer med seg minst ett problem: Man kan ende opp med å se det samme overalt: «Allerede Platon slo fast at ...».

Grunnlagsspørsmål defineres videre enn det som har vært vanlig

Grunnlagsdiskusjonen forfaller da fort til akademiske øvelser for en engere krets.

Falkums bok er annerledes. Grunnlagsspørsmål defineres videre enn det som har vært vanlig. Historiske og samfunnsmessige vilkår vektlegges, og bidrag fra blant andre Honneth og Bourdieu kaster lys over psykiatriens forståelsesformer. Falkum får på denne måten fram hvordan grunnlagsspørsmålene nettopp inviterer til mer enn akademiske øvelser. De går til kjernen av hva det vil si å arbeide i psykiatrien.

En grunnlagsdiskusjon for vår tid må ta moderne krav til kunnskapsdannelse og vitenskapelig dokumentasjon på alvor. Falkum knytter konsekvent an til relevant ny forskning. Vik tolker dette som et ønske om vitenskapelig ensretting.

Det er mer treffende å se Falkums bok i lys av Kuhns vitenskapsfilosofi: Et paradigme er som kjent et nettverk av empiriske begreper for problemløsning. Å beherske et paradigme er først og fremst en praksis, og kunnskapen er i stor grad implisitt, mener Kuhn. Det finnes derfor ingen enkel og

overordnet måte å beskrive et paradigme på. Det må framstilles nedenfra og opp. Nøkkelen ligger i de «kommunegrå» detaljene.

Falkum beveger seg også nedenfra og opp. Hva psykiatri er, besvares ikke med elegante spissformuleringer, men med møysommelige redegjørelser i respekt for det hverdagslige strevet i klinikk og forskning.

Vik savner at Falkum går mer i dybden. Jeg vil heller si at Falkum med denne boka setter en ny standard for grunnlagsdiskusjoner ikke bare i psykiatrien, men i helsefagene generelt.

Hva er psykiatri? Om fagets grunnlagsspørsmål fortjener mange lesere.

Referanser

Falkum, E. (2023). Hva er psykiatri? Om fagets grunnlagsspørsmål. Bergen: Fagbokforlaget

Vik, OM. (2023). Overfladisk behandling av viktige grunnlagsspørsmål. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 60 (8), 529 - 532.